

Sygn. akt IV CSK 640/18

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku T. R. i M. J.
przy uczestnictwie E. [...] Spółki Akcyjnej w G.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 czerwca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w O.
z dnia 11 czerwca 2018 r., sygn. akt V Ga [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od wnioskodawców na rzecz uczestnika kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawców T. R. i M. J. od postanowienia Sądu Okręgowego w O. z dnia 11 czerwca 2018 r., sygn. akt V Ga [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Skarżący zarzucili naruszenie prawa materialnego, tj. art. 292 k.c. przez przyjęcie, że w stanie faktycznym sprawy doszło do zasiedzenia służebności przesyłu, co doprowadziło do naruszenia art. 305⁴ § 2 k.c. i oddalenia wniosku

o ustanowienie służebności przesyłu; naruszenie prawa procesowego, tj. art. 382 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 232 zd. 2 k.p.c. przez nieprzeprowadzenie postępowania dowodowego w zakresie zmierzającym do wykazania, że uczestnik wszedł w posiadanie konkretnych urządzeń znajdujących się na gruncie wnioskodawców oraz art. 520 § 2 k.p.c. wskutek obciążenia wnioskodawców kosztami zbędnej i niepotrzebnej w świetle stanowiska Sądu obu instancji opinii biegłego do spraw szacowania nieruchomości.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżący wywodzą z naruszenia wskazanych w skardze kasacyjnej przepisów prawa procesowego i materialnego w sytuacji, gdy uczestnik nie wykazał przeniesienia konkretnych urządzeń przesyłowych znajdujących się na gruncie wnioskodawców.

Z ustaleń faktycznych Sądów *meriti* wynika m.in., że uczestnik E. [...] S.A. w G. jest kolejnym następcą prawnym najpierw Skarbu Państwa, na rzecz którego władztwo wykonywały istniejące od 1958 r. Zakłady [...] Okręgu [...] w B., z którego w 1989 r. powstało Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład [...] w O.. Następnie w 1993 r. zostało ono przekształcone w Zakład [...] S.A. w O., który w dniu 25 stycznia 2005 r. został przejęty przez [...] E. S.A. w G.. W wyniku podziału tego podmiotu powstał uczestnik E. [...] S.A. w G.. Wraz z przekształceniami podmiotowymi przechodziła własność urządzeń elektroenergetycznych wchodzących w skład przedsiębiorców przesyłowych.

Należy podkreślić, że własność urządzeń energetycznych (przesyłowych) jest prawem głównym w stosunku do uprawnienia do gruntu, na którym, czy przez który przebiegają te urządzenia. Zatem z posiadaniem urządzeń przesyłowych jest związane posiadanie gruntu w zakresie koniecznym do korzystania z tych urządzeń. Inaczej rzecz ujmując posiadanie gruntu pozostaje w funkcjonalnym związku z posiadaniem urządzeń przesyłowych. Bez posiadania gruntu w takim zakresie (niezależnie od dobrej czy złej wiary tego posiadania zależnego) nie jest możliwe wykorzystywanie urządzeń przesyłowych. W efekcie przejście posiadania urządzeń przesyłowych w sposób określony w art. 348 k.c., pociąga za sobą przeniesienie posiadania zależnego gruntu (w zw. z art. 352 § 2 k.c.). Następstwo prawne wraz z przeniesieniem majątkowym, w tym w zakresie posiadania gruntu w zakresie potrzebnym do korzystania z urządzeń przesyłowych może więc wywierać skutki prawne określone w art. 176 § 1 k.c. w zw. z art. 352 § 2 k.c. (zob. też postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2015 r., IV CSK 636/14, nie publ., z dnia 25 maja 2016 r., V CSK 547/15, nie publ.). W postanowieniu z dnia 15 października 2015 r., II CSK 853/14 (nie publ.), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w przypadku posiadania służebności przesyłowej wydanie rzeczy w zasadzie polega na przejęciu przedsiębiorstwa przesyłowego, którego użyteczność jest zwiększana przez korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym tej służebności.

Dlatego mając na względzie przyjętą przez Sądy obu instancji podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, w kontekście motywów przedstawionych w uzasadnieniu

zaskarżonego orzeczenia, nie ma podstaw do uznania, iż zapadło ono z rażącym naruszeniem prawa.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, j. t. Dz. U. z 2018, poz. 265, w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. 2016, poz. 1667).

Uczestnik zaskarżył także rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2, tj. w odniesieniu do kosztów postępowania za pierwszą i drugą instancję w zakresie wydatków związanych z opinią biegłego sądowego. Jednak te kwestie, w przypadku odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie mogą być przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy (por. art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 394¹ § 1-§ 2 k.p.c. oraz art. 394² § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Sąd Najwyższy może zmodyfikować rozstrzygnięcie o kosztach postępowania wówczas, gdy jest to konsekwencją rozstrzygnięcia co do istoty sprawy (art. 398¹⁶ k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

jw

[aw]